

**№ 4 (40)
2015**

Меншік иесі және баспагер:

«Қазақстан Республикасының
Заңнама институты» ММ

2006 жылдан бастап шығады

Журналдың материалдары
www.iz.adilet.gov.kz сайтында
орналастырылған

Заң ғылымдары бойынша
диссертациялардың негізгі ғылыми
нәтижелерін жариялауға арналған
басылымдар тізіліміне енгізілген
(ҚР БҒМ БҒСБК 30.05.2013 ж.
№894 бұйрығы)

Редакциялық кеңес:

Б.М. Имашев (Төраға)
З.Х. Баймолдина
А.А. Смағұлов
И.Ш. Борчашвили

Редакциялық алқа:

Н.М. Әбдіров
З.С. Байниязова (Саратов қ., РФ)
С.Ф. Бычкова
Д. Досмырза
Е.А. Дүйсенов
А.Д. Жүсіпов
Д.Ж. Игембаев
А.Қ. Қанатов
Т.Е. Қаудыров
В.Т. Қоныс
Ж.О. Құлжабаева
Ш.Р. Мырзаева
С.М. Рахметов
А.Ж. Сағидан
Ә.Г. Сақтағанов
Т.С. Сафарова
М.А. Сәрсембаев

Қазақстан Республикасы Мәдениет
және ақпарат министрлігі
Ақпарат және мұрағат комитетінің
БАҚ есепке қою туралы куәлігі
№ 11219-Ж 15.11.2010 ж.

Мекен-жайы:

Қазақстан Республикасы,
010000, Астана қ.,
Орынбор к., 8 үй
тел.: 8(7172)74-02-06; факс: 8(7172)74-14-43
E-mail: instzak-kz@mail.ru
www.iz.adilet.gov.kz

Қазақстан Республикасы Заңнама Институтының Жаршысы

ҒЫЛЫМИ-ҚҰҚЫҚТЫҚ ЖУРНАЛ

МАЗМҰНЫ

Қазақстан Республикасы Конституциялық кеңесінің 20 жылдығына арналған салтанаттық жиналыстағы ҚР Әділет министрі Б.М. Имашевтың сөйлеген сөзі	7
Конституциялық және әкімшілік құқық	11
Л.Т. ЖАНҰЗАҚОВА Президенттің Жүз қадамын жүзеге асыру аясындағы Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік қызметті жетілдірудің негізгі бағыттары	11
З.К. АЮПОВА, Д.Ө. ҚҰСАЙЫНОВ Заңды процестер қазіргі құқықтық интеграцияның негізгі құрамдас бөлігі ретінде.....	18
Азаматтық, азаматтық іс жүргізу құқығы	25
В.Т. ҚОНЫС Қазақстан Республикасы мен шет мемлекеттердегі банк омбудсманы.....	25
И.Қ. ЕЛЕУСІЗОВА, Д.М. ШӘМШЕКБАЕВ Қазақстан Республикасының заңнамасы бойынша рента шартын құқықтық реттеудің кейбір мәселелері.....	33
И.Қ. ЕЛЕУСІЗОВА, Е.В. НЕСТЕРОВА, Д.М. ТҰРЛЫБЕК Шарттық міндеттемелер бөлігіндегі азаматтық заңнаманы жетілдіру (жалпы ережелер және мүлікті беру туралы шарттық міндеттемелер)	39
Қылмыстық құқық және қылмыстық іс жүргізу	44
А.Қ. ҚАНАТОВ Қылмыстық жолмен алынған ақшаны және (немесе) өзге мүлікті заңдастыруды (жылыстатуды) жіктеу проблемасы (жаңашылдықты мониторингілеу)	44
Қ.Е. ИСМАҒҰЛОВ, Е.М. ЕЛУБАЙ Сыбайлас жемқорлық қылмыстарын тергеу барысында Қылмыстық және Қылмыстық іс жүргізу кодексін қолданудың кейбір мәселелері	49
А.К. КҰРМАНОВА, Қ.Е. ИСМАҒҰЛОВ Кепілдегі мүлікке тыйым салудан босату, оның ішінде қылмыстық процесте тыйым салудан босату туралы, азаматтық талап қоюды қараудың құқықтық аспектілері	54
Халықаралық құқық және салыстырмалы құқықтану	61
М.А. СӘРСЕМБАЕВ, Қ.М. СӘРСЕМБАЕВ, Д.М. СӘРСЕМБАЕВ The theme of terrorism in international law documents: proposals for their perfection (Халықаралық құқықтық құжаттардағы терроризм тақырыбы: оларды жетілдіру бойынша ұсыныстар).....	61

Ж.И. ИБРАГИМОВ, Ж.С. ДАЙЫРОВА Еуропалық Одақтағы шешімдер қабылдау тетіктерінің өзекті ережелері	71
Е.А. ОМАРОВ, Б.О. БЕРЕМКУЛОВ Қылмыстық істер бойынша өзара құқықтық көмек көрсетудің құқықтық базасын жетілдіру мәселелері	77
Д.Х. ПЕРНЕЕВ Қосарланған салық салудан жалтарудың кейбір мәселелері туралы	84
Құқықтық мониторинг	88
Т.С. САФАРОВА Құқықтық мониторинг Қазақстан Республикасының құқықтық саясаты тұрғысынан: теориялық-талдау аспект	88
С.Б. АЙСИН, З.Ғ. ҚАЗИЕВ Заңнама тиімділігін зерттеудің шетелдік тәжірибесі	92
Ә.Ғ. ҚАЗБАЕВА Нормативтік құқықтық актілерге қоғамдық мониторингінің теоретикалық аспектілері	96
Е.А. ДҮЙСЕНОВ, О.Қ. ҚАРАҚОЖАЕВ Қазақстан Республикасында қоғамдық ұйымдардың құқықтық мониторинг жүргізуге қатысуы	101
Мемлекеттік тілде заң шығару тәжірибесінен	105
Ш.Р. МЫРЗАЕВА, Т.Е. МҮШАНОВ Ұлттық заңнамадағы терминология мәселелері	105
Е. САФУАНИ, А. КАДИРОВА Заңнамада терминнің атқаратын рөлі	110
А.А. МЕДИНАЕВА Қолданыстағы заңнаманың тілдік кемшіліктері	114
Л.С. ТҰРҒАНБАЕВА Халықаралық шарт мәтінінің теңтүпнұсқалылығы мәселелері	119
Г.М. ЖЕТЕПОВА Аударма тіліндегі терминдер мәселелері	123
Шетелдік тәжірибе	127
О.В. БЕЛЮСОВА (Мәскеу қ.) Еуропалық Одақтың Латын Америка мемлекеттерімен халықаралық экономикалық қарым-қатынасы	127
Жас ғалым мінбері	134
Д.М. ТҰРЛЫБЕК Тиімді салық саясаты және шағын бизнесті дамыту – өзара әрекеттесудің баламалы жолдары	134
Е.К. АХМЕТОВ Нормативтік құқықтық актілерге қоғамдық мониторинг туралы	139
А.С. ӘБДІКӘРІМОВА Қазақстан Республикасындағы сыбайлас жемқорлықтың қазіргі жай-күйі және сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды тергеудің проблемалары.....	144
Ә. ЖҰМАБЕКОВА Еуропалық Одақтағы халықаралық шарттарды әзірлеу мен жасау және Ұлыбританияның Одаққа қатысты «ерекше рөлі»	149
Ж.А. МАМИТОВА Халықаралық сыбайлас жемқорлыққа қарсы құжаттарды жіктеу туралы	155
Ж.Б. УӘЛИЕВА Заманауи қылмыстық құқықтық саясат қағидаларына сай отандық заңнамада кінә ұғымын бекіту мәселелері	161
Ә.Қ. ҚАПЫШЕВА Мемлекеттік-жеке меншік әріптестік реформалау халықаралық тәжірибесі	167
А.М. БЫТЫМБАЕВ Шаруашылық немесе өзге де қызметке қойылатын экологиялық талаптарды бұзудың мазмұны мен жалпы сипаттамасы	172
Ж. МУСИНА Қазақстан Республикасының қылмыстық заңнамасындағы мүлкті тәркілеу: құқықтық реттеудегі жаңа ұстанымдар	177
Д.Б. БАЙСАҒАТОВА Қазақстан Республикасының халықаралық терроризм мен экстремизмге қарсы іс-қимылдағы рөлі	183
Т.Б. ЖҰМАҒҰЛОВ Су қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы халықаралық ұйымдар және олардың қызметі. Құқықтық аспектілер	189
А.М. МАТЫШОВА Жасырын тергеу әрекеттерінің құқықтық реттелу мәселелері	193
Б.Н. ТӘЖІБАЕВ Медициналық қылмыстық құқық бұзушылықтардың объективтік белгілері	199

<i>Ақпараттық хабарламалар</i>	207
2015 ж. 5-6 қарашада Астана қ. өткізілген «Әкімшілік акт: шығару, мазмұны және дау айту» тақырыбында әкімшілік құқық бойынша алтыншы халықаралық ғылыми-практикалық конференция туралы ақпараттық хабарлама	207
<i>Даналық ойлар</i>	213

**№ 4 (40)
2015**

Собственник и издатель:
ГУ «Институт законодательства
Республики Казахстан»

Издается с 2006 года
Все материалы журнала
размещаются на сайте
www.iz.adilet.gov.kz

Включен в перечень изданий
для публикации основных
научных результатов диссертаций
по юридическим наукам
(Приказ ККСОН МОН РК №894
от 30.05.2013 г.)

Редакционный совет:
Б.М. Имашев (Председатель)
З.Х. Баймолдина
А.А. Смагулов
И.Ш. Борчашвили

Редакционная коллегия:
Н.М. Абдиров
З.С. Байниязова (г. Саратов, РФ)
С.Ф. Бычкова
Д. Досмырза
Е.А. Дюсенов
А.Д. Жусупов
Д.Ж. Игембаев
А.К. Канатов
Т.Е. Каудыров
В.Т. Конусова
Ж.О. Кулжабаева
Ш.Р. Мырзаева
С.М. Рахметов
А.Ж. Сагидан
А.Г. Сактаганов
М.А. Сарсембаев
Т.С. Сафарова

Свидетельство о постановке
на учет СМИ № 11219-Ж
от 15.11.2010 г. Комитета информации
и архивов Министерства культуры
и информации Республики Казахстан

Адрес:
Республика Казахстан,
010000, г. Астана,
ул. Орынбор, д. 8,
тел.: 8(7172)74-02-06; факс: 8(7172)74-14-43
E-mail: instzak-kz@mail.ru
www.iz.adilet.gov.kz

Вестник Института Законодательства Республики Казахстан научно-правовой журнал

СОДЕРЖАНИЕ

Приветственное слово Министра юстиции РК Б.М. Имашева на торжественном собрании, посвященном 20-летию Конституционного Совета Республики Казахстан.....	9
Конституционное и административное право	11
Л.Т. ЖАНУЗАКОВА Основные направления совершенствования государственной службы в Республике Казахстан в свете реализации 100 шагов Президента	11
З.К. АЮПОВА, Д.У. КУСАИНОВ Юридические процессы как составляющая основа современной правовой интеграции	18
Гражданское и гражданско-процессуальное право	25
В.Т. КОНУСОВА Банковский омбудсман в Республике Казахстан и в зарубежных странах	25
И.К. ЕЛЕУСИЗОВА, Д.М. ШАМШЕКБАЕВ Некоторые вопросы правового регулирования договора ренты по законодательству Республики Казахстан	33
И.К. ЕЛЕУСИЗОВА, Е.В. НЕСТЕРОВА, Д.М. ТУРЛЫБЕК Совершенствование гражданского законодательства в части договорных обязательств (общие положения и договорные обязательства о передаче имущества)	39
Уголовное право и уголовный процесс	44
А.К. КАНАТОВ Проблема квалификации отмыывания денег и (или) иного имущества, полученных преступным путем (мониторинг нововведений)	44
К.Е. ИСМАГУЛОВ, Е.М. ЕЛУБАЙ Некоторые вопросы применения норм УК и УПК при расследовании преступлений коррупционной направленности	49
А.К. КУРМАНОВА, Қ.Е. ИСМАГУЛОВ Правовые аспекты рассмотрения гражданских исков об освобождении имущества, находящегося в залоге, от ареста, в том числе и в уголовном процессе	54
Международное право и сравнительное правоведение	61
М.А. САРСЕМБАЕВ, К.М. САРСЕМБАЕВ, Д.М. САРСЕМБАЕВ The theme of terrorism in international law documents: proposals for their perfection (Тема о терроризме в международно-правовых документах: предложения по их усовершенствованию)	61

Ж.И. ИБРАГИМОВ, Ж.С. ДАИРОВА Актуальные положения механизмов принятия решений в ЕС	71
Е.А. ОМАРОВ, Б.О. БЕРЕМКУЛОВ Вопросы совершенствования правовой базы оказания взаимной правовой помощи по уголовным делам	77
Д.Х. ПЕРНЕЕВ О некоторых вопросах избежания двойного налогообложения	84
Правовой мониторинг	88
Т.С. САФАРОВА Правовой мониторинг в контексте правовой политики Республики Казахстан: теоретико-аналитический аспект	88
С.Б. АЙСИН, З.Г. КАЗИЕВ Опыт зарубежных стран по изучению эффективности законодательства	92
А.Г. КАЗБАЕВА Теоретические аспекты общественного мониторинга нормативных правовых актов	96
Е.А. ДЮСЕНОВ, О.К. КАРАКОЖАЕВ Участие общественных организаций в проведении правового мониторинга в Республике Казахстан	101
Из практики законодательства на государственном языке	105
Ш.Р. МЫРЗАЕВА, Т.Е. МУШАНОВ Вопросы терминологии в национальном законодательстве	105
Е. САФУАНИ, А. КАДИРОВА Роль термина в законодательстве	110
А.А. МЕДИНАЕВА Языковые недочеты действующего законодательства	114
Л.С. ТУРГАНБАЕВА Вопросы аутентичности текстов международных договоров	119
Г.М. ЖЕТЕПОВА Проблемы терминологии в переводческом деле	123
Зарубежный опыт	127
О.В. БЕЛОУСОВА (г. Москва) Международное экономическое сотрудничество ЕС с государствами Латинской Америки	127
Трибуна молодого ученого	134
Д.М. ТҰРЛЫБЕК Эффективная налоговая политика и развитие малого бизнеса – альтернативные пути взаимодействия	134
Е.К. АХМЕТОВ Об общественном мониторинге нормативных правовых актов	139
А.С. АБДИКАРИМОВА Современное состояние коррупции и проблема расследования коррупционных правонарушений в Республике Казахстан	144
А. ЖУМАБЕКОВА Разработка и заключение международных договоров в Европейском Союзе и «особая роль» Великобритании по отношению к союзу	149
Ж.А. МАМИТОВА К вопросу о классификации международных антикоррупционных документов	155
Ж.Б. УАЛИЕВА Проблемы определения вины в отечественном законодательстве, соответствующей принципам современной уголовно-правовой политики	161
А.К. КАПЫШЕВА Международный опыт реформирования государственно-частного партнерства	167
А.М. БЫТЫМБАЕВ Содержание и общая характеристика нарушения экологических требований к хозяйственной или иной деятельности	172
Ж. МУСИНА Конфискация имущества в уголовном законодательстве республики казахстан: новые подходы в правовом регулировании	177
Д.Б. БАЙСАГАТОВА Роль Республики Казахстан в противодействии международному терроризму и экстремизму	183
Т.Б. ЖУМАГУЛОВ Международные организации и их деятельность в области обеспечения безопасности воды. Правовые аспекты	189
А.М. МАТЫШОВА Вопросы правового регулирования негласных следственных действий	193
Б.Н. ТАЖИБАЕВ Объективные признаки медицинских уголовных правонарушений	199

Информационные сообщения	208
Информационное сообщение о шестой международной научно-практической конференции по административному праву на тему: «Административный акт: издание, содержание и оспаривание» 5-6 ноября 2015 года в г. Астана	208
Мудрые мысли	213

Есенқұл Сафуани,
ҚР Заңнама институты
Лингвистика орталығының
НҚА және халықаралық шарттар жобаларына
ғылыми лингвистикалық
сараптама секторының
жетекші ғылыми қызметкері

Әлия Кадирова,
ҚР Заңнама институты
Лингвистика орталығының
НҚА және халықаралық шарттар жобаларына
ғылыми лингвистикалық
сараптама секторының
ғылыми қызметкері

ЗАҢНАМАДА ТЕРМИННІҢ АТҚАРАТЫН РӨЛІ

Заңнамада терминдерді қалыптастырудың басты шарты – жан-жақты, терең ғылыми талдаудан өткен түсіндірме сөздіктер әзірлеу. Орыс тілінің түсіндірме сөздігін жасау жұмысы ХХ ғасырдың 20-шы жылдарында басталып, ол жұмысты құрастырушы әрі бас редактор ретінде орыс тіл білімінің белгілі маманы Дмитрий Николаевич Ушаков атқарды. Бұл зерттеу жұмысы заң шығару практикасымен бірге күні бүгінге дейін жалғасып келеді. Орыс тілін зерттеуші – лингвист ғалымдар Сергей Иванович Ожегов пен Наталья Юльевна Шведова «Толковый словарь русского языка» деген сөздігінде «Заң» деген сөзге мынадай анықтама береді: «Закон – не зависящий ни от чьей воли, объективно наличествующая непреложность, заданность, сложившаяся в процессе существования данного явления, его связей и отношений с окружающим миром. Законы природы. Законы движения планеты. Законы общественного развития. Законы рынка.» [1].

Яғни заңешкімнің көңіл-күйіне де, сезіміне де, еркіне де бағынбайтын, қоғамдық қатынастарды реттеуде тек қана өзінің арналған функциясын атқаратын, күшті мен әлсізді теңестіретін бұлжымас қағида. Ал осы заңнамада терминнің атқаратын рөлі қандай? «Новый словарь иностранных слов» сөздігіне сүйенсек: «Термин (латынша – terminus – шек, шекара), Рим мифологиясында межелік белгілерді сақтаушы

құдай.» [2]. Біз термин сөздерді қалыптастыруда көбінесе мағынасына қарай енгізе саламыз. Тіпті тәуелсіздігіміздің алғашқы жылдарында термин сөздердің бәрін орыс тілінің сөз қорынан алынған деп ұғынып, еліміз қандай тәуелсіз болса, біздің тіліміз де сондай тәуелсіз болуы керек, орысшаға байланып қалуға болмайды, ондай космополиттіктен алылатын кез келді деген шамшылдыққа ерік берген жағдайымыз аз болған жоқ. Мұндай тұжырым заң, ғылым тілімен айналыспағандардың көңіліне қонымды болды.

Қазақтан шыққан ұлы лингвист, тоғыз жұрттың тілін білген ғұлама Құдайберген Жұбанов та термин жөнінде ой толғай келіп, кейбір термин сөздердің алғашқы мағынасына сай келмеуі де мүмкін екенін айтты. Тіл біліміне тереңірек үңілсек мұның нағыз ғылыми тұжырым екеніне көзіміз жетеді. Мысалы, атом деген сөзді күнделікті өмірімізде жиі қолданамыз. Ежелгі грек тілінен келген мағынасы химиялық элементтің қасиетін сақтайтын оның ұсақ бөлшегі – бөлінбейтін деген сөз. Ғылым дами келе оған мынадай түсінік беріледі: «Понятие об атоме как о наименьшей неделимой части материи было впервые сформулировано древнеиндийскими и древнегреческими философами (см.: атомизм). В XVII и XVIII веках химикам удалось экспериментально подтвердить эту идею, показав, что некоторые вещества не могут быть подвергнуты дальнейшему расщеплению на

составляющие элементы с помощью химических методов. Однако в конце XIX – начале XX века физиками были открыты субатомные частицы и составная структура атома, и стало ясно, что атом в действительности не является неделимым. На международном съезде химиков в Карлсруэ (Германия) в 1860 году были приняты определения понятий молекулы и атома. Атом – наименьшая частица химического элемента, входящая в состав простых и сложных веществ» [3]. Атом осылай мың бөлек болып бөлінетін болса да ол термин ретінде сол алғашқы «бөлінбейтін» деген атауымен қалды.

Егемендіктің алғашқы күндерінен бастап «форма» деген терминді қазақша заңдарда «нысан» деп алдық. Тіл білімі институты 2005 жылы шығарған Орысша – қазақша сөздікте де «форма – нысан; формалист – формалист; формальность – нысаншылдық; формализм – формализм, түршілдік; формат – пішім, тұрпат» [4] деп алынған. Ал баспасөзде объектіні нысан дейді. Ал «Қазақ әдеби тілінің түсіндірме сөздігінде: «Нысан – 1. Белгілі бір зат, бізден тыс өмір сүретін материалдық дүние; 2. Бір іс-әрекеттің орны, мекеме, кәсіпорын, шаруашылық не қорғаныс мақсатындағы телім; 3. Белгілі бір іс-әрекет бағытталған не зерттеуге, бақылауға арналған зат, құбылыс». Дегенмен қазіргі кезде заңды іске асырушылар нысан деген сөзді форма деп түсінетін болды. Бірақ түбірі формадан шығатын терминдердің қазақша аталуы әртүрлі. Бұларға қатысты нормалар қалай орындалмақ?

Баспасөзде «институциональный» термині «институттық» деп алынып жүр. Ал оның анықтамасында: «Понятие институционализма включает в себя два аспекта: «институции» – нормы, обычаи поведения в обществе, и «институты» – закрепление норм и обычаев в виде законов, организаций, учреждений.

Смысл институционального подхода состоит в том, чтобы не ограничиваться анализом экономических категорий и процессов в чистом виде, а включить в анализ институты, учитывать внеэкономические факторы.» [5] делінеді. Яғни бұл терминді «институттық» деп шолақ қайыру жөн болмайды. Термин жасауда негізгі терминге қазақы шапан жауып, «институционалдық» деп, өзіміздің төл сөзімізге айналдырған орынды болар еді. Бұл тек біз үшін ғана қажет әдіс емес, дүние жүзінің барлық тілдерінде ғасырлар бойы қолданылып келе жатқан әдіс. Советтік кезеңде біздің ғалымдарымыз, қазақ тілі өзбек және басқа орталық азия елдерінің тілдері сияқты араб, парсы сөздерімен былғанбаған, таза тіл

дегенді санамызға сіңіріп келді. Бірақ сол кездің өзінде тіліміздегі сөздердің 15-20 пайызы араб, парсы тілінен келгенін айтпау керек болды ма, кім білсін?! Оның үсіне өзбектің «жұмхурият», «ихтисод» деп парсыдан алған сөздерін таза емес деп, өзіміздің «республика», «экономика» деп еуропадан алған сөздерді таза сөз деуге міндетті болдық па?

Біз заңдарда, әсіресе Республикалық бюджет кодексінде «кепіл», «кепілдік» терминдерін шатастыруға жол беріп жүрміз. Қазақстан Республикасының Бюджет кодексі 21-бабының 3-тармағының төртінші абзацы (орысшасы): «Часть Национального фонда Республики Казахстан, используемая для осуществления стабилизационной функции, определяется в размере, необходимом для обеспечения гарантированного трансферта». Осы мәтіннің қазақшасы: «Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының тұрақтандыру функциясын жүзеге асыру үшін пайдаланылатын бір бөлігі кепілдік берілген трансфертті қамтамасыз етуге қажетті мөлшерде айқындалады». Осы термин 23-баптың 1-тармағының 1) тармақшасында: «кепілді трансферт», 49-баптың 4-тармағының 2) тармақшасында «кепілдендірілген трансферт» [6]. Еліміздің жыл сайынғы Республикалық бюджет туралы Заңы мәтінінің өн бойында да осындай шатасушылыққа жол берілген.

Бұл тұрғыда айтпағымыз, «кепіл» және «кепілдік» деген терминдердің аражігін ажырата білу керек. Қазақ әдеби тілінің сөздігіне сүйенсек, кепіл сөзі о баста араб тілінен колөнерге қатысты түсінік ретінде енген. Ал қазіргі кезде заңнамада француздың «*garant*» терминінің мағынасымен: «Борышкер міндеттемені орындамаған жағдайда бұл міндеттеме кепілге берілетін мүліктің есебінен өтелетін несиелердің қанағат табу құқығы; міндеттемелердің орындалуын қамсыздандыру тәсілі» [7]. Бұл орайда заңдарымызда «кепіл», «кепілдік» терминдерінің шатастырылып, заңдардағы нормалардың орындалуын қиындатып жүргендігін айтқалы отырмыз. Бұл сөздің түбірі «кепіл» болғандықтан «гарантированный» сөзінің қазақшасын «кепілдендірілген» деп аударсақ, ол «кепілдік берілген» емес, «кепілмен қамтамасыз етілген (обеспеченный залогом)» деген, ал «кепілді» дегеніміз «кепілі бар (имеющий залог)» деген мағынаны береді. Орыс тіліндегі терминге сілтеме жасамай-ақ қазақ тілінде «кепіл салу», «кепілдік беру» деген сөздерді саралап қарасақ, олардың арасында аспан мен жерде айырмашылық бар. Термин өзінің дәл

мағынасында берілмегендіктен орындаушы орысшасын оқымаса түсінбейді.

Пікірімізді түйіндей келе, заңнама мәтінінде терминнің атқаратын рөлі ерекше екендігін қатаң ескеруге тиіспіз. Мағынасы келіп тұр ғой деп, күнделікті қоланылып жүрген қарапайым сөздерді енгізе салуға болмайды. Терминді терең

зерттеу, нормативтік құжаттардың сан алуан контекстерінде қолдану арқылы енгізген жөн. Терминнің анық баламасы табылмайынша дүние жүзінің барлық тілдерінде қолданылып жүрген қалпында, қазақ тілінің транскрипциясымен орнықтырғанымыз дұрыс болады деп ойлаймыз.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. С.И. Ожегов и Н.Ю. Шведова, Толковый словарь русского языка, Москва-2001, стр. 207.
2. Новый словарь иностранных слов, Москва АСТ, Минск ХАРВЕСТ-2005, стр. 968.
3. [https://kk.wikipedia.org/wiki/ Атом](https://kk.wikipedia.org/wiki/Атом).
4. Орысша-қазақша сөздік, Алматы, Дайк-пресс-2005, 1080-бет.
5. [https://ru.wiktionary.org/wiki/ Институционализм](https://ru.wiktionary.org/wiki/Институционализм).
6. Қазақстан Республикасының Бюджет кодексі, 2008 жылғы 4 желтоқсан.
7. Қазақ әдеби тілінің сөздігі, Алматы-2011, 7-том, 631-бет.

Мақалада термин сөздердің әртүрлі қолданылуы заңдардың орындалуына нұқсан келтіретіндігіне мысалдар келтірілген және оларды бірізді қолдану заңсызғармашылық процесте бұлжымас қағида болуы қажеттігі дәлелденген.

Түйін сөздер: термин, терминнің баламасы, түсіндірме сөздіктер.

В статье приведены примеры, где разное применение слов терминов наносит урон исполнению законов, и авторы доказывают, что единообразное их применения должно быть неотъемлемым правилом в законотворческом процессе.

Ключевые слова: термин, равнозначность термина, толковые словари.

To the article examples are driven, where different application of words of terms inflicts a damage to execution of laws and authors prove that their uniform application must be an inalienable rule in a lawmaking process.

Keywords: term, equipollence of term, explanatory dictionaries.

Есенқұл Сафуани,

ҚР Заңнама институты Лингвистика орталығының НҚА және халықаралық шарттар жобаларына ғылыми лингвистикалық сараптама секторының жетекші ғылыми қызметкері

Әлия Кадирова,

ҚР Заңнама институты Лингвистика орталығының НҚА және халықаралық шарттар жобаларына ғылыми лингвистикалық сараптама секторының ғылыми қызметкері

Заңнамада терминнің атқаратын рөлі

Сафуани Есенкул,

ведущий научный сотрудник научно-лингвистической экспертизы проектов НПА и международных договоров Центра лингвистики Института законодательства РК

Кадилова Алия,

научный сотрудник научно-лингвистической экспертизы проектов НПА и международных договоров Центра лингвистики Института законодательства РК

Роль термина в законодательстве

Safuani Esenkul,

leading researcher of scientific and linguistic examination of the NPA projects and international treaties of the Center of a lingistika of Institute of the legislation of RK

Kadirova Aliya

research associate of scientific and linguistic examination of the NPA projects and international treaties of the Center of a lingistika of Institute of the legislation of RK

Term role in the legislation

